

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ІОЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
від 30 серпня 2023 року, протокол №2
Перша проректорка, кандидатка наук
з державного управління, доцентка
_____ Ірина КОВТУН
30 серпня 2023 року

м.п.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з навчальної дисципліни

«Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації»

для підготовки на другому освітньому рівні

здобувачів вищої освіти ступеня магістра

за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність

м. Хмельницький
2023

ЗМІСТ

		Стор.
1.	Опис навчальної дисципліни	3
2.	Заплановані результати навчання	4
3.	Програма навчальної дисципліни	5
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	12
4.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	12
4.2.	Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять	13
4.3.	Завдання для самостійної роботи студентів	13
4.4.	Індивідуальні завдання	17
5.	Методи навчання та контролю	17
6.	Схема нарахування балів	17
7.	Рекомендована література	20
7.1.	Нормативно-правові акти	20
7.2.	Рішення Конституційного Суду України	20
7.3.	Судова практика	20
7.4.	Основна література	20
7.5.	Допоміжна література	21
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	24

1. Опис навчальної дисципліни

1.	Шифр і назва галузі знань	–
2.	Код і назва спеціальності	– 262 Правоохоронна діяльність
3.	Назва спеціалізації	–
4.	Назва дисципліни	– Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації
5.	Тип дисципліни	– Обов'язкова
6.	Код дисципліни	– ОДПП 1.2.3.
7.	Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– другий
8.	Ступінь вищої освіти, що здобувається	– магістр
9.	Курс / рік навчання	– перший
10.	Семестр	– перший
	Обсяг вивчення дисципліни:	
	1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 4,5/135
	2) денна форма навчання:	
	аудиторні заняття (годин)	– 46
	% від загального обсягу	– 34
	лекційні заняття (годин)	– 26
	% від обсягу аудиторних годин	– 56,5
	семінарські заняття (годин)	– 20
	% від обсягу аудиторних годин	– 43,5
	самостійна робота (годин)	– 89
	% від загального обсягу	– 66
	тижневих годин:	
	аудиторних занять	–
	самостійної роботи	–
	3) заочна форма навчання:	
	аудиторні заняття (годин)	– 22
	% від загального обсягу	– 16
	лекційні заняття (годин)	– 14
	% від обсягу аудиторних годин	– 64
	семінарські заняття (годин)	– 8
	% від обсягу аудиторних годин	– 36
	самостійна робота (годин)	– 113
	% від загального обсягу	– 84
	тижневих годин:	
	аудиторних занять	–
	самостійної роботи	–
12.	Форма семестрового контролю	– Екзамен
13.	Місце дисципліни в логічній схемі:	
	1) попередні дисципліни	– ОДПП 1.2.9. Кримінальне право; ОДПП 1.2.18. Кримінальне процесуальне право.
14.	Мова вивчення дисципліни	– українська.

2. Заплановані результати навчання

<p>Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:</p>
<p>1. Знання: <i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i></p> <p>теоретичних положень курсу «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації», включаючи положення, які дискутуються в науці або ж взагалі досі не висвітлені у літературі, зокрема, давати дефініції кримінально-правової кваліфікації та її видів; називати стадії та етапи кримінально-правової кваліфікації; називати підстави кримінально-правової кваліфікації; називати принципи кримінально-правової кваліфікації та розкривати їхній зміст; відтворювати типові правила кримінально-правової кваліфікації;</p> <p>постанов Пленуму Верховного Суду України, у яких роз'яснюється кваліфікація діянь, передбачених кримінальним законом (а, по мірі їх прийняття також відповідних постанов Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ); правових позицій Верховного Суду України щодо кримінально-правової кваліфікації, виражених у його постановках, постановлених в порядку особливого провадження;</p> <p>правових позицій ЄСПЛ щодо кримінально-правової кваліфікації;</p> <p>тенденцій правозастосовної практики щодо кримінально-правової кваліфікації окремих видів посягань та діянь, які не є злочинними;</p> <p>норм, передбачених чинним законодавством, що регламентують кримінально-правову кваліфікацію.</p>
<p>2. Розуміння: <i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i></p>
<p>1) логічного зв'язку між загальними, типовими та конкретними правилами кримінально-правової кваліфікації;</p>
<p>2) взаємозв'язку між різними стадіями кримінально-правової кваліфікації та їхніми етапами;</p>
<p>3) впливу на правильність кримінально-правової кваліфікації її фактичної і юридичної підстав.</p>
<p>3. Застосування знань:</p>
<p>1) здійснювати правильну кримінально-правову оцінку діянь на основі запропонованої фабули;</p>
<p>2) формулювати фабулу за запропонованою формулою кримінально-правової кваліфікації;</p>
<p>3) правильно застосовувати норми права, які є основною чи додатковою підставою кримінально-правової кваліфікації .</p>
<p>4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками,</i></p>

оцінювати значимість даних)	
1)	виявляти помилки, у кримінально-правовій кваліфікації, встановлювати їхні причини на підставі вироків, обвинувальних актів;
2)	класифікувати виявлені помилки у кримінально-правовій кваліфікації;
3)	відрізнати помилки у кримінально-правовій кваліфікації від зловживань;
4)	здійснювати впорядкування зібраної інформації про фактичні обставини справи;
5)	розрізнати злочини від не-злочинів;
6)	критично оцінювати кримінальне законодавство, акти тлумачення кримінально-правових норм, та практику застосування кримінального законодавства.
5. Синтез	
(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)	
1)	здійснювати кримінально-правову оцінку вчиненого діяння;
2)	розмежовувати склади злочинів.
6. Оцінювання	
(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)	
1)	оцінювати юридичну повноцінність документа;
2)	робити висновок щодо повноти виконання документа.
7. Створення (творчість)	
(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)	
1)	змінити у разі необхідності результати кримінально-правової кваліфікації;
2)	складати формулу кримінально-правової кваліфікації діяння (діянь);
3)	складати формулювання звинувачення.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття, види і значення кримінально-правової кваліфікації

Поняття кримінально-правової кваліфікації. Зміст та обсяг поняття «кримінально-правова кваліфікація». Ознаки кримінально-правової кваліфікації. Об'єкт, суб'єкт і зміст кримінально-правової кваліфікації. Стадії, етапи кримінально-правової кваліфікації та її результат.

Юридичне закріплення кримінально-правової кваліфікації. Виклад фактичних обставин справи, складання формули кваліфікації, формулювання звинувачення. Вимоги до формули кваліфікації.

Види кримінально-правової кваліфікації. Критерії поділу кримінально-правової кваліфікації на окремі види. Поняття кваліфікації кримінальних правопорушень, її підвиди та поняття. Поняття та підвиди кваліфікації не – злочинів.

Значення правильної кримінально-правової кваліфікації. Поняття правильної кримінально-правової кваліфікації. Презумпція правильності кримінально-правової кваліфікації. Питання матеріального кримінального права, вирішення яких обумовлене

правильною кваліфікацією. Процесуальне та криміналістичне значення правильної кваліфікації. Правильна кримінально-правова кваліфікація і угода про визнання винуватості. Кримінологічне значення правильної кваліфікації.

Тема 2. Підстави кримінально-правової кваліфікації

Поняття підстав кримінально-правової кваліфікації. Відмінність між підставами кримінально-правової кваліфікації та її передумовами. Види підстав кримінально-правової кваліфікації. Фактична і юридична (нормативна) підстави кримінально-правової кваліфікації. Основні і додаткові підстави кримінально-правової кваліфікації.

Фактична підстава кримінально-правової кваліфікації. Значення встановлення фактичних обставин справи для кваліфікації діяння. Фактичні обставини справи, які враховуються у кваліфікації. Доведення наявності фактичних обставин справи, які враховуються у кваліфікації. Предмет доказування в кримінальній справі і коло фактичних обставин справи, які необхідно встановити для правильної кваліфікації злочинів. Значення встановлення обставин, які не є ознаками складу злочину, для кваліфікації скоєного.

Зміна кваліфікації у разі встановлення нових фактичних обставин справи або констатації недоведеності певних фактів.

Нормативна підстава кримінально-правової кваліфікації. Значення кримінального закону для кримінально-правової кваліфікації. Кримінально-правова норми і статті кримінального закону, які використовуються у кваліфікації. Види кримінально-правових норм, які використовуються у кримінально-правовій кваліфікації. Статті кримінального закону, які використовуються у кримінально-правовій кваліфікації, врахування виду диспозиції статті. Використання у кримінально-правовій кваліфікації статей Загальної частини кримінального закону. Значення санкції статті кримінального закону для кримінально-правової кваліфікації. Роль як додаткових нормативних підстав кримінально-правової кваліфікації інших кримінально-правових норм, нормативно-правових актів інших галузей права, норм моралі, звичаїв, правових принципів, загальних уявлень про право, прецеденту та судової практики, актів офіційного тлумачення кримінального закону та інших нормативно-правових актів. Зміна кваліфікації у разі зміни кримінального закону.

Склад кримінального правопорушення і його значення для кримінально-правової кваліфікації. Елементи та ознаки складу кримінального правопорушення кримінального правопорушення, які використовуються у кримінально-правовій кваліфікації. Види складів кримінального правопорушення та їх значення для кваліфікації. Послідовність аналізу та доказування наявності ознак складу кримінального правопорушення у кримінально-правовій кваліфікації.

Тема 3. Принципи кримінально-правової кваліфікації

Поняття принципів кримінально-правової кваліфікації. Види правил кримінально-правової кваліфікації, які виділяються за рівнем узагальнення. Ознаки принципів кримінально-правової кваліфікації. Види принципів кримінально-правової кваліфікації.

Принцип законності кримінально-правової кваліфікації. Принцип законності як головний в системі принципів кримінально-правової кваліфікації. Прояви принципу законності кримінально-правової кваліфікації.

Принцип офіційності кримінально-правової кваліфікації. Кримінально-правова кваліфікація як функція державних органів. Обов'язковість кримінально-правової кваліфікації. Проведення кваліфікації в установленій процесуальній формі.

Принцип об'єктивності кримінально-правової кваліфікації. Неупередженість при проведенні кваліфікації. Об'єктивність підстав кваліфікації.

Принцип точності кримінально-правової кваліфікації. Точність кваліфікації як відображення диференціації кримінально-правових наслідків діяння та всебічності, повноти та об'єктивності встановлення фактичних обставин справи. Конкретність кримінально-правової оцінки діяння. Обов'язковість досягнення точності у кваліфікації.

Принцип індивідуальності кримінально-правової кваліфікації. Прояви індивідуальності кваліфікації: окрема кримінально-правова оцінка кожного злочину; персональний характер кваліфікації; кваліфікація як одноосібна діяльність відповідних службових осіб.

Принцип повноти кримінально-правової кваліфікації. Повнота оцінки всіх діянь, вчинених особою. Використання у кваліфікації усіх чинних правових норм. Використання у кваліфікації усіх обов'язкових її правил.

Принцип вирішення спірних питань, які виникають у кримінально-правовій кваліфікації, на користь особи, діяння якої оцінюється. Обґрунтування застосування цього принципу щодо кримінально-правової кваліфікації. Поняття рішень найбільш сприятливих для особи, діяння якої кваліфікуються. Значення цього принципу як орієнтира у разі суперечності окремих принципів кримінально-правової кваліфікації в конкретній ситуації правозастосування.

Принцип NON BIS IN IDEM. Зміст принципу недопустимості подвійного ставлення у вину. Правові позиції ЄСПЛ щодо принципу NONBISINIDEM. Прояви подвійного ставлення у вину у правозастосовній практиці та способи його недопущення у кримінально-правовій кваліфікації.

Принцип стабільності кримінально-правової кваліфікації. Поняття стабільності кваліфікації. Підстави для зміни раніше проведеної кваліфікації.

Ієрархія принципів кримінально-правової кваліфікації.

Тема 4. Кваліфікація протиправних діянь із урахуванням стадії їх вчинення

Кваліфікація закінченого кримінального правопорушення. Види стадій вчинення кримінального правопорушення, які враховуються у кримінально-правовій кваліфікації. Поняття закінченого кримінального правопорушення, момент закінчення окремих видів кримінального правопорушення (з матеріальним, формальним, "усіченим" складом, з кількома альтернативними чи обов'язковими діями або наслідками, продовжуваних, триваючих, вчинених у співучасті). Значення кваліфікації кримінального правопорушення як закінченого. Кваліфікуюче значення поведінки особи після закінчення кримінального правопорушення. Посткримінальна поведінка, яка не враховується у кваліфікації. Посткримінальна поведінка, яка враховується у кваліфікації раніше вчинених діянь. Кваліфікація позитивної посткримінальної поведінки. Посткримінальна поведінка, яка становить собою інше кримінальне правопорушення та її кваліфікація.

Кваліфікація готування до кримінального правопорушення. Види попередньої кримінально-протиправної діяльності та підстава кримінальної відповідальності за неї. Формула кваліфікації попередньої кримінально-протиправної діяльності. Загальні вимоги до кваліфікації попередньої кримінально-протиправної діяльності.

Конструкції відповідальності за готування до кримінального правопорушення і замах на кримінальне правопорушення у чинному законодавстві України та кваліфікація відповідних посягань.

Поняття готування до кримінального правопорушення та його ознаки. Загальні правила кваліфікації готування до кримінального правопорушення.

Кваліфікація окремих видів готування до кримінального правопорушення: кваліфікація невдалої співучасті у вчиненні кримінального правопорушення; кваліфікація досягнення змови на вчинення кримінального правопорушення, кваліфікація створення злочинної організації та вступу до такої організації; кваліфікація готування до кримінального правопорушення з негідними засобами; кваліфікація закінченого кримінального правопорушення, який становить собою готування до іншого кримінального правопорушення; кваліфікація готування до кримінального правопорушення за альтернативного і неконкретизованого умислу.

Кваліфікація замаху на кримінальне правопорушення. Поняття замаху на кримінальне правопорушення та його ознаки. Кримінальні правопорушення, у вчиненні яких замах

неможливий. Загальні правила кваліфікації замаху на кримінальне правопорушення. Види замаху і їх врахування у кримінально-правовій кваліфікації.

Кваліфікація окремих видів замаху на кримінальне правопорушення: кваліфікація посягання у разі відхилення дії; кваліфікація помилки в об'єкті; кваліфікація невдалої спроби вчинити кримінальне правопорушення з матеріальним складом, якщо фактично заподіяна шкода є ознакою іншого закінченого кримінального правопорушення; кваліфікація кримінального правопорушення, об'єктивна сторона якого включає два чи більше діяння або наслідки; кваліфікація замаху за альтернативного і неконкретизованого умислу.

Кваліфікація у зв'язку з добровільною відмовою від вчинення кримінального правопорушення. Питання кваліфікації, які вирішуються у зв'язку з добровільною відмовою від вчинення кримінального правопорушення. Посягання, від якого здійснюється добровільна відмова. Припинення готування до кримінального правопорушення або замаху на кримінальне правопорушення як умова застосування норми про добровільну відмову. Умови правомірності добровільної відмови від вчинення кримінального правопорушення.

Добровільна відмова і подібні кримінально-правові інститути. Відмінність між дієвим каяттям і добровільною відмовою від вчинення кримінального правопорушення. Звільнення від кримінальної відповідальності в зв'язку з позитивною посткримінальною поведінкою.

Результат кримінально-правової кваліфікації у разі добровільної відмови. Види добровільної відмови. Кваліфікація повністю невдалої та частково невдалої добровільної відмови. Кваліфікація добровільної відмови за наявності сукупності кримінальних правопорушень. Добровільна відмова від кримінального правопорушення, яке вчиняється у співучасті.

Тема 5. Кваліфікація співучасті при вчиненні кримінальних правопорушень

Загальні положення кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті. Ознаки співучасті у кримінальному правопорушенні. Кримінальні правопорушення, вчинення яких у співучасті є неможливим (випадки, коли вчинення кримінального правопорушення кількома особами не є співучастю). Співвідношення співучасті і деяких посягань, передбачених нормами Особливої частини Кримінального кодексу України. Класифікація співучасті у кримінальному правопорушенні і її значення для кримінально-правової кваліфікації. Підстава кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення, вчинені у співучасті. Загальні правила кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті. Формула кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті. Випадки, коли посягання співучасників кваліфікуються за різними статтями Особливої частини кримінального закону.

Кваліфікація вчиненого діяння із урахуванням виду співучасника. Поняття виду співучасника. Класифікація видів співучасників.

Поняття та ознаки виконавця кримінального правопорушення та співвиконавця кримінального правопорушення. Кваліфікація посягання виконавця та співвиконавця кримінального правопорушення.

Кваліфікація дій організатора, підбурювача, пособника кримінального правопорушення. Кваліфікація посереднього підбурювання. Кваліфікація дій організаторів, підмовників, пособників кримінального правопорушення, які передбачені нормами Особливої частини кримінального законодавства. Кваліфікація необхідної співучасті. Кваліфікація поведінки однієї особи, яка поєднувала функції співучасників кількох видів.

Зв'язок між кваліфікацією дій виконавця кримінального правопорушення та кваліфікацією дій інших співучасників. Питання про врахуванні у кваліфікації ознак, що обтяжують або пом'якшують відповідальність певного співучасника.

Кваліфікація співучасті у кримінальних правопорушеннях зі спеціальним суб'єктом.

Кваліфікація залучення до участі у вчиненні кримінального правопорушення осіб, які не притягаються до кримінальної відповідальності.

Врахування форми співучасті у кваліфікації кримінального правопорушення. Поняття форми співучасті. Співвідношення форми співучасті та виду співучасника. Класифікація форм співучасті та її значення для кримінально-правової кваліфікації.

Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених у складі групи осіб.

Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених у складі групи осіб, яка діє за попередньою змовою. Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених в складі організованої групи. Кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого в складі злочинної організації.

Кваліфікація діянь співучасників за наявності експесу виконавця. Кваліфікація неважкої співучасті та співучасті у незакінченому кримінальному правопорушенні. Кваліфікація добровільної відмови від вчинення кримінального правопорушення співучасників. Питання кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті, в судовій практиці. Роз'яснення, які містяться в постановках Пленуму Верховного Суду України щодо кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті.

Тема 6. Кваліфікація посереднього виконання та причетності до вчинення кримінального правопорушення

Поняття кримінального правопорушення. Відмінність посереднього виконання від співучасті у вчиненні кримінального правопорушення. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень при їх посередньому виконанні.

Кваліфікація причетності до кримінального правопорушення. Підстава кримінальної відповідальності за причетність до кримінального правопорушення. Форми причетності та їх кваліфікація. Кваліфікація за наявності ознак одночасно і співучасті, і причетності до кримінального правопорушення.

Тема 7. Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень

Поняття та значення множинності кримінальних правопорушень. Ознаки множинності кримінальних правопорушень. Значення множинності кримінальних правопорушень для вирішення питань, які регламентовані Загальною частиною Кримінального кодексу України. Вказівки на множинність кримінальних правопорушень в статтях Особливої частини Кримінального кодексу України.

Класифікація видів множинності кримінальних правопорушень.

Одиничне кримінальне правопорушення як елемент множинності та його кваліфікація. Поняття та ознаки одиничного кримінального правопорушення – елемента множинності. Види одиничних кримінальних правопорушень. Відмінність між окремими видами (підвидами) множинності та одиничними кримінальними правопорушеннями. Питання кваліфікації окремих видів одиничних кримінальних правопорушень (продовжуваних, триваючих, складених).

Кваліфікація повторності кримінальних правопорушень. Відмінність повторних кримінальних правопорушень від продовжуваних і триваючих. Види та ознаки повторності (повторність, неодноразовість) та відмінність між ними. Кваліфікація окремих видів повторності кримінальних правопорушень.

Кваліфікація сукупності кримінальних правопорушень. Види сукупності (ідеальна та реальна). Кримінальні правопорушення, які не можуть утворювати ідеальну сукупність. Зв'язок між кримінальними правопорушеннями, які утворюють сукупність та відмінність між ними. Відмінність між сукупністю кримінальних правопорушень та конкуренцією норм.

Кваліфікація рецидиву кримінальних правопорушень. Види рецидиву кримінальних правопорушень. Кваліфікація спеціального рецидиву кримінальних правопорушень. Кваліфікація пенітенціарного рецидиву кримінальних правопорушень.

Тема 8. Кваліфікація діянь, вчинених за обставин, що виключають їх кримінальну протиправність

Поняття та види обставин, які виключають злочинність діяння. Випадки, коли кримінально-правова кваліфікація не приводить до висновку про наявність злочину та особливості їх кваліфікації. Поняття обставин, які усувають злочинність діяння. Подібність злочинів і діянь, вчинених за обставин, які усувають їх злочинність. Правові підстави для визнання об'єктивно суспільно небезпечних діянь не злочинними. Критерії класифікації діянь, вчинених за обставин, які виключають їх злочинність: яким актом регламентовані; соціальне значення; наявність зв'язку зі злочинною поведінкою інших осіб.

Кваліфікація діянь, вчинених за наявності окремих видів обставин, передбачених статтями Загальної частини Кримінального кодексу України. Класифікація обставин, що виключають злочинність діяння, які передбачені статтями Загальної частини КК. Кваліфікація злочинної поведінки інших осіб, як умова застосування норм про необхідну оборону, затримання особи, що вчинила злочин. Питання кримінально-правової кваліфікації, які вирішуються в зв'язку з застосуванням відповідних статей Загальної частини Кримінального кодексу України.

Кваліфікація діянь, вчинених за наявності обставин, передбачених статтями Особливої частини КК. Поняття і види обставин, що виключають злочинність діяння, передбачених статтями Загальної частини КК. Кваліфікація за наявності обставин, передбачених винятковими нормами, закріпленими у статтях Особливої частини Кримінального кодексу України. Кваліфікація за наявності обставин, передбачених статтями Особливої частини, в яких відтворено положення Загальної частини Кримінального кодексу України.

Кваліфікація діянь, вчинених за наявності обставин, передбачених Конституцією України та міжнародно-правовими актами. Поняття і види обставин, які виключають злочинність діяння, передбачених Конституцією України та міжнародно-правовими актами. Кримінально-правова кваліфікація за наявності таких обставин.

Тема 9. Особливості розмежування кримінально-правових норм та співвідношення складів кримінальних правопорушень.

Поняття розмежування складів злочинів. Система законодавчих моделей кримінально-каранної (злочинної) поведінки – сфера, у якій здійснюється розмежування складів злочинів зі спільними ознаками. Зміст та обсяг поняття «розмежування складів злочинів». Об'єкт і критерії розмежування елементів у системі всіх законодавчих моделей кримінально-каранної поведінки. Значення ознак складу злочину (залежно від їхнього функціонального призначення) як критеріїв розмежування відповідних юридичних конструкцій.

Спільні ознаки як чинник розмежування складів правопорушень, їх поняття.

Типи співвідношення складів злочинів зі спільними ознаками. Поняття суміжних складів злочинів. Відмінність суміжних складів злочинів від інших типів співвідношення складів злочинів зі спільними ознаками. Ієрархія типів співвідношення складів злочинів зі спільними ознаками. Співвідношення тотожності складів злочинів, що є передумовою колізії кримінально-правових норм. Колізія як тип співвідношення складів злочинів зі спільними ознаками.

Види колізій в чинному КК. Колізії між положеннями Конституції України та статтями КК України. Колізії між положеннями чинних для України міжнародно-правових договорів та статтями КК України. Проблема невідповідності між нормативно-правовими актами інших галузей законодавства та КК України. Колізії між статтями Загальної та Особливої частини КК. Загальні засади визначення співвідношення між статтями Загальної та Особливої частини КК. Невідповідність між назвами розділів і їх змістом, між назвами статей і їх диспозиціями.

Тема 10. Кваліфікація конкуренції кримінально-правових норм

Поняття конкуренції кримінально-правових норм. Співвідношення конкуренції кримінально-правових норм та колізії правових норм. Подібність та відмінність конкуренції кримінально-правових норм і сукупності кримінальних правопорушень.

Види конкуренції кримінально-правових норм.

Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень при конкуренції кримінально-правових норм. Правила кваліфікації кримінальних правопорушень при різних видах конкуренції кримінально-правових норм. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень при конкуренції юридичних складів однорідних кримінальних правопорушень. Кваліфікація кримінальних правопорушень при конкуренції юридичних складів тотожних правопорушень із обтяжуючими і пом'якшуючими обставинами. Кваліфікація кримінальних правопорушень при конкуренції юридичних складів тотожних правопорушень із пом'якшуючими і більш пом'якшуючими обставинами. Кваліфікація кримінальних правопорушень при конкуренції юридичних складів тотожних правопорушень із обтяжуючими і особливо обтяжуючими обставинами.

Тема 11. Кваліфікація діянь, вчинених за відсутності всіх ознак складу кримінального правопорушення

Правове значення встановлення відсутності ознак складу кримінального правопорушення. Поняття відсутності складу кримінального правопорушення. Відсутність ознак складів кримінальних правопорушень як обставина, що виключає провадження в кримінальній справі. Кримінально-правове значення встановлення відсутності ознак певного складу кримінального правопорушення. Питання кримінально-правової кваліфікації, які вирішуються в зв'язку з встановленням відсутності ознак складу кримінального правопорушення.

Кваліфікація малозначних посягань. Поняття та критерії малозначності в кримінальному праві. Правові наслідки визнання посягання малозначним. Питання кримінально-правової кваліфікації, які вирішуються щодо малозначних посягань.

Кваліфікація діянь, вчинених особами, які не досягли віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність. Кримінально-правова кваліфікація діянь малолітніх осіб та її значення. Кримінально-правова кваліфікація діянь осіб у віці від 14 до 16 років, які не досягли віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність за певне кримінальне правопорушення. Кримінальні правопорушення, відповідальність за які можуть нести лише повнолітні особи, проблема встановлення їх кола.

Кваліфікація діянь, вчинених при відсутності вини. Послідовність доведення наявності ознак складу кримінального правопорушення, які відносяться до його суб'єктивної сторони. Принцип відповідальності лише при наявності вини і його врахування при кримінально-правовій кваліфікації. Визначення форми вини, з якою може вчинитися певне кримінальне правопорушення. Значення встановлення виду умислу та виду необережності для кримінально-правової кваліфікації.

Поняття випадку (казусу) та його кримінально-правове значення. Питання кримінально-правової кваліфікації, які вирішуються при випадковому заподіянні шкоди.

Поняття та види помилок у кримінально-правовій кваліфікації. Значення терміну "помилка у кримінально-правовій кваліфікації". Відмінність помилок від зловживань у кримінально-правовій кваліфікації. Критерії наявності помилок у кримінально-правовій кваліфікації.

Класифікація помилок у кваліфікації кримінальних правопорушень. Види помилок у кваліфікації кримінальних правопорушень за їх змістом; за формою; за правовими наслідками.

Значення помилок у кримінально-правовій кваліфікації. Правові, соціально-політичні та психологічні наслідки помилок у кримінально-правовій кваліфікації.

Фактори помилок у кримінально-правовій кваліфікації. Причини та умови допущення помилок при кримінально-правовій кваліфікації. Обставини, які перешкоджають помилкам у кримінально-правовій кваліфікації. Попередження помилок у кримінально-правовій кваліфікації.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	сем. (прак).	лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	ем. (пр	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1.	Тема 1. Поняття, види і значення кримінально-правової кваліфікації	12	2	2			8	12	2				10
2.	Тема 2. Підстави кримінально-правової кваліфікації	10	2				8	10					10
3.	Тема 3. Принципи кримінально-правової кваліфікації	10	2				8	10					10
4.	Тема 4. Кваліфікація протиправних діянь із урахуванням стадії їх вчинення.	12	2	2			8	14	2	2			10
5.	Тема 5. Кваліфікація співучасті при вчиненні кримінальних правопорушень.	16	4	4			8	14	2	2			10
6.	Тема 6. Кваліфікація посереднього виконання та причетності до вчинення кримінального правопорушення.	12	2	2			8	12	2				10
7.	Тема 7. Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень.	14	4	2			8	14	2	2			10
8.	Тема 8. Кваліфікація діянь, вчинених за обставин, що виключають їх кримінальну протиправність.	14	2	4			8	14	2	2			10
9.	Тема 9. Особливості розмежування кримінально-правових норм та співвідношення складів кримінальних правопорушень.	12	2	2			8	10					10

10.	Тема 10.Кваліфікація конкуренції кримінально-правових норм	12	2	2			8	12	2				10
11.	Тема 11.Кваліфікація діянь, вчинених за відсутності всіх ознак складу кримінального правопорушення.	11	2				9	13					13
	Всього годин:	135	26	20			89	135	14	8			113

4.2. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

з/п	Назви тем	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Поняття, види і значення кримінально-правової кваліфікації	-	-
2.	Тема 2. Підстави кримінально-правової кваліфікації	-	-
3.	Тема 3. Принципи кримінально-правової кваліфікації	-	-
4.	Тема 4. Кваліфікація протиправних діянь із урахуванням стадії їх вчинення	2	2
5.	Тема 5. Кваліфікація співучасті при вчиненні кримінальних правопорушень	4	2
6.	Тема 6. Кваліфікація посереднього виконання та причетності до вчинення кримінального правопорушення	2	-
7.	Тема 7. Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень	4	2
8.	Тема 8. Кваліфікація діянь, вчинених за обставин, що виключають їх кримінальну протиправність	4	2
9.	Тема 9. Особливості розмежування кримінально-правових норм та співвідношення складів кримінальних правопорушень	2	-
10.	Тема 10. Кваліфікація конкуренції кримінально-правових норм	2	-
11.	Тема 11. Кваліфікація діянь, вчинених за відсутності всіх ознак складу кримінального правопорушення	-	-

4.3. Завдання для самостійної роботи студентів

з/п	Назви тем та зміст завдань	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Поняття, види і значення кримінально-правової кваліфікації.	8	10

	Завдання:	<p>1. Самостійно з'ясуйте зміст поняття «правильна кримінально-правова кваліфікація».</p> <p>2. Складіть список діючих постанов Пленуму Верховного Суду України, Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ в яких роз'яснюються питання, пов'язані з кваліфікацією злочинів. Укажіть, які саме питання кваліфікації там роз'яснені (у вигляді таблиці).</p> <p>3. Наведіть 3-5 прикладів (з Єдиного державного реєстру судових рішень України) неправильного написання судами формули кримінально-правової кваліфікації. Свої висновки обґрунтуйте.</p> <p>4. Які органи вправі давати вказівки з приводу кримінально-правової кваліфікації? (випишіть відповідні статті КПК).</p>		
2.	<p>Тема 2. Підстави кримінально-правової кваліфікації.</p> <p>Завдання:</p>	<p>1. З'ясувати і вивчити поняття та ознаки фактичної підстави кримінально-правової кваліфікації.</p> <p>2. Знайдіть статті Особливої частини КК України, у кваліфікації злочинів, передбачених якими, слід звертатися до інших статей Особливої частини КК (які «відсилають» до інших статей Особливої частини КК).</p> <p>3. Наведіть приклади (3-5), коли кваліфікація діяння, передбаченого відповідною статтею Особливої частини КК, передбачає звернення до нормативно-правових актів інших галузей законодавства – вкажіть відповідні статті КК та акти, до яких вони прямо відсилають.</p> <p>4. Наведіть приклади (3-5), коли у кваліфікації діяння, передбаченого відповідною статтею Особливої частини КК, слід звертатися до нормативно-правових актів інших галузей законодавства у порядку субсидіарного застосування правових норм.</p>	8	10
3.	<p>Тема 3. Принципи кримінально-правової кваліфікації.</p> <p>Завдання:</p>	<p>1. Випишіть із матеріалів опублікованої судової практики по 3 приклади порушення судами України кожного з принципів кримінально-правової кваліфікації.</p> <p>2. Складіть приклади і запишіть формули кваліфікації названих нижче злочинів. Вкажіть, яких принципів кримінально-правової кваліфікації слід дотримуватися складаючи кожен з таких формул:</p> <p>а) замах на умисне вбивство двох або більше осіб, вчинене способом, небезпечним для життя багатьох осіб, на замовлення;</p> <p>б) пособництво згвалтуванню неповнолітньої, що потягло особливо тяжкі наслідки;</p> <p>в) одержання хабара, вчинене повторно службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище, поєднане із зловживанням службовим становищем без кваліфікуючих ознак;</p> <p>в) одержання хабара, вчинене повторно службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище, поєднане із зловживанням службовим становищем без</p>	8	10

		кваліфікуючих ознак. 3. Випишіть із постанов Пленуму Верховного Суду України роз'яснення щодо кримінально-правової кваліфікації тих чи інших злочинів, які суперечать принципам кримінально-правової кваліфікації. Відповідь обґрунтуйте.		
4.	Тема 4. Кваліфікація протиправних діянь із урахуванням стадії їх вчинення.	8	10	
	Завдання:	<p>1. Випишіть номери статей Особливої частини КК, в яких передбачені відповідні кримінальні правопорушення (по 2-3 приклади кожного виду). Вкажіть (усно) момент закінчення кожного такого кримінального правопорушення:</p> <p>а) з матеріальним складом, де є один суспільно небезпечний наслідок; б) з матеріальним складом, де є кілька альтернативних суспільно-небезпечних наслідків; в) з матеріальним складом, де є кілька обов'язкових наслідків; г) з формальним складом, де є одне суспільно небезпечне діяння; д) з формальним складом, де є кілька альтернативних суспільно-небезпечних діянь; е) з формальним складом, де є кілька обов'язкових суспільно-небезпечних діянь; є) з "усіченим" складом; ж) продовжувані; з) триваючі; і) "складені".</p> <p>2. Сформулюйте і запишіть по одному прикладу таких закінчених кримінальних правопорушення:</p> <p>а) продовжуваного; б) триваючого; в) з двома обов'язковими наслідками; г) з усіченим складом.</p> <p>3. Поясніть, у чому полягає невідповідність між положеннями ст. 17 «Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні» та ч. 2 ст. 111 «Державна зрада» КК України. Яке з них слід застосовувати на практиці?</p>		
5.	Тема 5. Кваліфікація співучасті при вчиненні кримінальних правопорушень	8	10	
	Завдання:	<p>1. Випишіть номери статей Особливої частини КК України, де як ознака основного або кваліфікованого складу злочину передбачено вчинення кримінального правопорушення:</p> <p>а) злочинною організацією; б) організованою групою осіб; в) групою осіб за попередньою змовою; г) групою осіб.</p> <p>2. Визначте специфічні ознаки, якими відповідно до КК України, має бути наділена злочинна організація кожного з видів, передбачених чинним законодавством та запишіть такі ознаки.</p> <p>3. З постанов Верховного Суду України, постановлених в порядку особливого провадження випишіть правові позиції, які стосуються понять:</p> <p>а) організованої групи осіб; б) групи осіб, що діють за попередньою змовою; в) групи осіб.</p>		

6.	Тема 6. Кваліфікація посереднього виконання та причетності до вчинення кримінального правопорушення	8	10
	Завдання:	1. Наведіть приклади судової практики з посереднім виконанням кримінального правопорушення 2. Визначте ознаки причетності до кримінального правопорушення.	
7.	Тема 7. Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень.	8	10
	Завдання:	1. З'ясувати відмінність множинності кримінальних правопорушень від одиничних складних кримінальних правопорушень: продовжуваних, триваючих, складених. 2. Вказати номери статей Особливої частини КК, в яких передбачене вчинення кримінального правопорушення (по 2-3 приклади кожного виду): а) повторно; б) особою, раніше судимою за кримінальне правопорушення, передбачене цією статтею; в) за ознак пенітенціарного рецидиву. 3. Поясніть, в чому полягає невідповідність поняття повторності кримінальних правопорушень, наведеного в ч.1 ст.32 КК та сформульованого в примітці 1 до ст.185 КК (усно). Запишіть приклади кількох статей Особливої частини КК, в яких повторність визначена відповідно до ч.1 ст.32 КК . 4. Сформулюйте приклад продовжуваного кримінального правопорушення, передбаченого однією із статей Особливої частини КК (на вибір – ст.ст. 225, 227, 229, 306, 368 КК).	
8.	Тема 8. Кваліфікація діянь, вчинених за обставин, що виключають їх кримінальну протиправність	8	10
	Завдання:	1. Випишіть умови правомірності кожного з виду обставин, які виключають кримінальну протиправність діяння, передбачених чинним КК України. 2. Назвіть обставини, які виключають кримінальну протиправність діяння, які прямо не передбачені чинним КК України. Запишіть приклади вчинення діянь за таких обставин та поясніть, як здійснюється їх правова оцінка. Запишіть приклади діянь, вчинених за таких обставин, що виключають їх кримінальну протиправність: а) фізичний або психічний примус; б) виконання наказу або розпорядження; в) діяння, пов'язане з ризиком; г) виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально-протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації.	
9.	Тема 9. Особливості розмежування кримінально-правових норм та співвідношення складів кримінальних правопорушень	8	10
	Завдання:	1. З'ясуйте відмінність між кваліфікацією діянь, вчинених за відсутності всіх ознак складу злочину від кваліфікації за наявності позитивної посткримінальної поведінки. 2. Випишіть ознаки, яким повинна відповідати позитивна посткримінальна поведінка кожного	

		виду, передбаченого КК України.		
10.	Тема 10. Кваліфікація конкуренції кримінально-правових норм		8	10
	Завдання:	1. За матеріалами практики ВСУ виписати рішення із кваліфікацією за конкуренцією кримінально-правових норм		
		2. Скласти ситуативні приклади із наявністю різних видів конкуренції кримінально-правових норм		
		3. Складіть постанову судді або ухвалу суду, у якій містились би вказівки щодо кваліфікації окремих видів конкуренції кримінально-правових норм.		
11.	Тема 11. Кваліфікація діянь, вчинених за відсутності всіх ознак складу кримінального правопорушення		9	13
	Завдання:	1. За матеріалами практики ВСУ виписати рішення із зміною кваліфікації.		
		2. Складіть постанову про закриття кримінального провадження у зв'язку із відсутністю всіх ознак складу кримінального правопорушення		
	Всього годин:		89	113

4.4. Індивідуальні завдання

У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують індивідуальні завдання у вигляді науково-дослідних робіт, рефератів та контрольних робіт (для заочної форми навчання). Темі науково-дослідних робіт, рефератів та завдання для виконання контрольних робіт а також методичні рекомендації щодо їх виконання визначаються в навчально-методичних матеріалах з навчальної дисципліни.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань;
- складання окремих видів документів.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

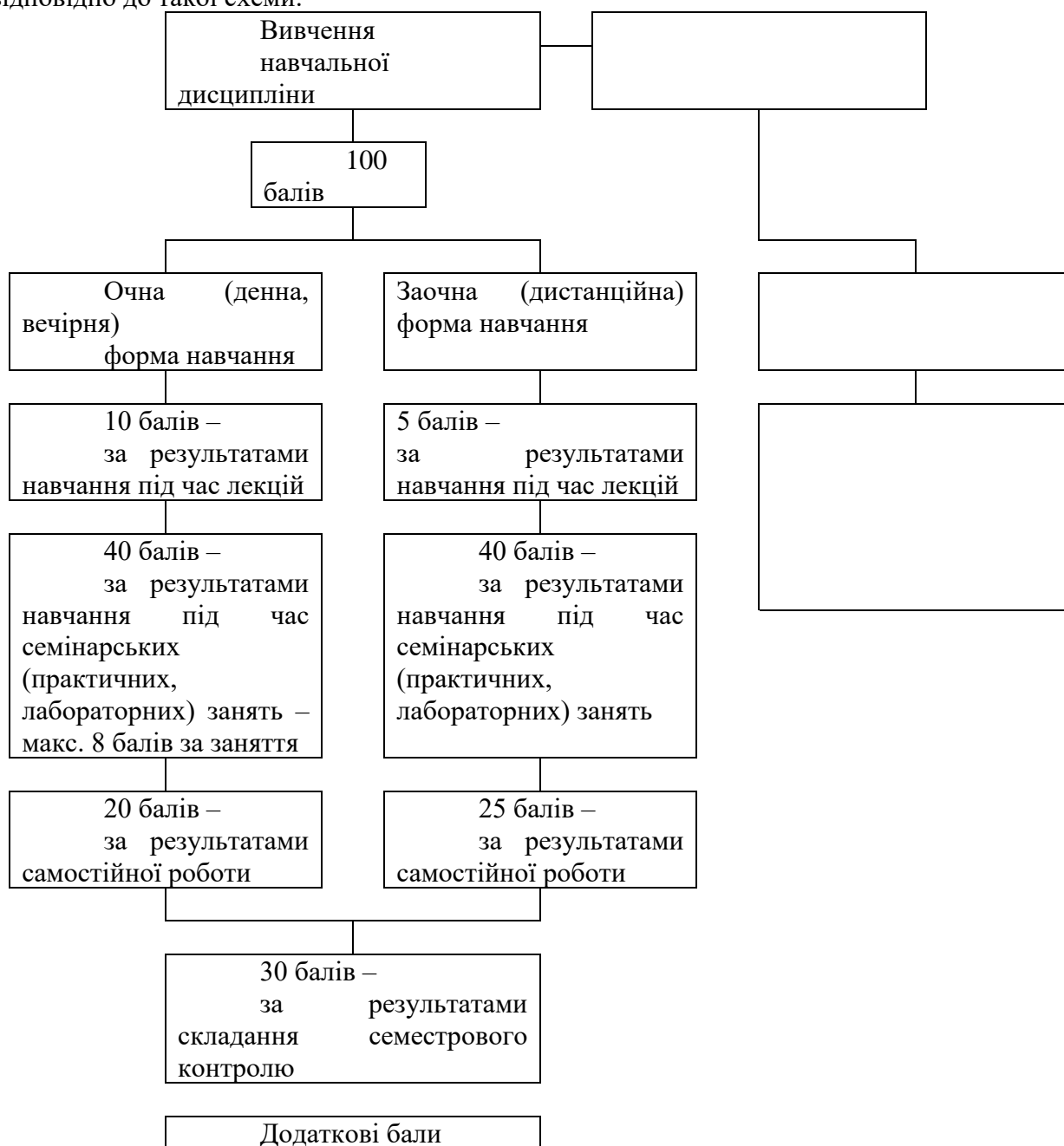
- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове(у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 4) захист підготовленого звіту про виконання ІНДЗ;
- 5) складання окремих видів документів за ситуаційними завданнями;
- 6) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку з використанням тестових технологій та письмовим вирішенням задач і завдань.

Структура залікового білету включає кейсові завдання: одну задачу (10 балів), письмове завдання (10 балів) та 5 тестових завдань (10 балів), правильна відповідь на кожне з яких оцінюється у 2 бали.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 8 лекційних занять за денною формою навчання і 4 лекційні заняття за заочною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

Форма	Кількість	Кількість відвіданих лекцій
-------	-----------	-----------------------------

з/п	навчання	лекцій за планом	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	Денна	13	0,8	1,5	2,3	3,1	3,8	4,6	5,4	6,2	6,9	7,7	8,5	9,2	10
2.	Заочна	7	1,4	2,9	4,3	5,7	7,1	8,6	10						

6.3. Обсяг балів, здобутих студентом під час семінарських занять, обчислюється за сумою балів, здобутих під час кожного із занять, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатком 3 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 7 семінарських занять за денною формою навчання і 3 семінарських занять за заочною формою навчання.

Отже, рівень знань студентів під час семінарських занять може оцінюватися кількістю балів у таких межах:

з/п	Рівень знань студентів		Кількість семінарських занять відповідно до навчального плану	
			Денна форма навчання	Заочна форма навчання
			1 семестр 7 занять	2 семестр 3 заняття
1.	Високий (творчий)	90-100 %	7,2 – 8	9,5-10,0
2.	Достатній (конструктивно-варіативний)	82-89 %	6,6 – 7,1	8,5-9,0
		74-81 %	5,9 – 6,5	7,5-8,0
3.	Середній (репродуктивний)	64-73 %	5,1 – 5,8	6,5-7,0
		60-63 %	4,8 – 5,0	6,0
4.	Низький (рецептивно-продуктивний)	35-59 %	2,8 – 4,7	3,5-5,5
		0-34 %	0,0 – 2,7	0-3,0

6.4. Обсяг балів, передбачений для нарахування за самостійну роботу, розподіляється так:

Для здобувачів вищої освіти ступеня магістра за денною формою навчання: - 9-13,5 балів - за виконання завдань для самостійної роботи до кожної теми; - 5-6,5 балів - за виконання індивідуальних завдань. Для здобувачів вищої освіти ступеня магістра за заочною формою навчання: - 13,5-18 балів - за виконання завдань для самостійної роботи до кожної теми; - 5-7 балів - за виконання індивідуальних завдань. Розподіл балів здійснюється залежно від обсягу та складності завдань згідно з пунктом 4.3.17 Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Нормативно-правові акти:

- Конституція України від 28.06.1996. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
- Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (ч. 2 ст. 2; ст. 4 протоколу №7) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004
- ECtHR, Sergey Zolotukhin v. Russia 10 February 2009 (App. No. 1493/03) (пп. 79, 82) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cmiskp.echrcoe.int/tkp197/view.asp?item=11&portal>.
- Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
- Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17.

7.2. Рішення Конституційного Суду України:

- від 30 жовтня 2003 р. №18-рп/2003 (справа про службових осіб підприємств, установ, організацій) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=6955>;
- від 18 квітня 2012 р. №1—рп/2012 (справа щодо застосування кваліфікуючої ознаки «працівник правоохоронного органу» до працівника державної виконавчої служби) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=6955>;
- від 1 грудня 2004 р. №18-рп/2004 (справа про «охоронюваний законом інтерес») [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=6955>.

7.3. Судова практика

- Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/D061282D942041D6C2257AF3003DC868](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/D061282D942041D6C2257AF3003DC868).
- Постанови Верховного Суду України у кримінальних справах в порядку особливого провадження (де мало місце неоднакове застосування норм кримінального права) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/0/08C3AEB462140753C2257958002ED8C4?OpenDocument&CollapseView&RestrictToCategory=08C3AEB462140753C2257958002ED8C4&Count=500&>.

7.4. Основна література:

1. Бурчак Ф.Г. Квалификация преступлений. 2-е изд., доп. / Ф.Г. Бурчак. - К.: Политиздат Украины. - 1985. - 120 с.
2. Брич Л.П. Теорія розмежування складів злочинів / Л.П. Брич. – Львів: ЛьвДУВС, 2013. – 712 с.
3. Кудрявцев В.Н. Общая теория квалификации преступлений / В.Н. Кудрявцев. - 2-е изд., перераб. и дополн. - М.: Юристъ. - 1999. - 304 с.
4. Куринов Б.А. Научные основы квалификации преступлений: учебное пособие / Б.А. Куринов. – М.: Изд-во Московского ун-та. - 1984.- 181 с.

5. Марін О.К. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм / О.К. Марін. - К.: Атіка, 2003. – 224 с.
6. Навроцький В.О. Основикримінально-правовоїкваліфікації / В.О. Навроцький. – К.: ЮрінкомІнтер, 2009. – 534 с.
7. Хилюк С. Кримінально-правові аспекти правилanonbisinidemy практики Європейського суду з прав людини / С. Хилюк // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – 2012. – Випуск 55. – С.254-265.

7.5. Додаткова література:

1. Андрушко П.П. Поняття, види і значення кваліфікації злочинів / Андрушко П.П. // Вісник Київського університету. Сусп.- прав. науки. Вип 5. - К: Либідь. - 1992. – С. 87 – 94.
2. Антонюк Н.О. Зміст поняття «житло» під час диференціації кримінальної відповідальності за викрадення / Антонюк Н.О. // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – Випуск 52. – 2011. – С. 254-261.
3. Бажанов М.И. Множественностьпреступлений по уголовному праву Украины / Бажанов М.И. – Харьков: Право, 2000. - 128с.
4. Бажанов М.И. О функциях состава преступления (процессуальная функция) / Бажанов М.И. // Проблемы законности. Вып.29. - Харьков. - 1995. - С.96-102.
5. Баулин Ю.В. Обстоятельства, исключющие преступность деяния / Баулин Ю.В.. - Харьков: "Основа". - 1991. - 360 с.
6. Беніцький А.С. Причетність до злочину: проблеми кримінальної відповідальності: монограф / Беніцький А.С.. – Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2014. – 552 с.
7. Блум М.И. Некоторые вопросы квалификации действий соучастников / Блум М.И. // Вопросы борьбы с преступностью на современном этапе. - Рига: Изд-во Латв.ун-та. - 1978. - С.20-37.
8. Брич Л.П., Ясеницький В. Питаннякримінального права в рішенняхКонституційного Суду України. – Львів: Паїс, 2004.
9. Гофман С.М. Сущность юридической квалификации преступлений / Гофман С.М. // Наук.зап.Львівун-туім.І.Франка. Серіяюрид. - Том 38. Вип.3. - Львів. - 1956. - С.114-127.
10. Гультай М. Деякі проблеми виправлення помилок, пов'язаних з кваліфікацією злочинів / Гультай М. // Право України. - 2001. - № 3 – С. 72 – 75.
11. Дагель П.С. Алгоритм установления вины / Дагель П.С., Михеев Р.И. //Уголовная ответственность и ее реализация: межвузовский сборник. - Куйбышев: Куйбышевский госуд. ун-т. - 1985. - С. 26-37.
12. Зеленецкий В.С. Уголовно-правовые проблемы возбуждения уголовного дела / Зеленецкий В.С.- Харьков: Восточно-региональный центр гуманитарно-образовательных инициатив, 2001. - 108 с.
13. Зінченко І.О. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи : навч. посіб. / І.О. Зінченко, О.О. Володіна ; за заг. ред. М.І. Панова. – Харків: Право, 2019. – 248 с.
14. Зинченко И.А. Составныепреступления в советскомуголовном праве /Понятие, виды, некоторыепроблемыквалификации и построениясанкций/: Диссертация на соисканиеученойстепени кандидата юридических наук. - Харьков, 1990. - ХЮИ им.Ф.Э.Дзержинского. - 194с.
15. Кваліфікація злочинів: Навчальний посібник / За заг.редакцієюО.О. Дудорова, Є.О. Письменського.— К.: Істина, 2010.— 430 с.
16. Кваша О.О. Спывучасть у злочині: структура та відповідальність: монограф. – Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2013. – 560 с.

17. Кладков А. Квалификация преступлений, совершенных в соучастии. // Законность. - 1998. - №8. - С. 26-28.
18. Ковитиди О.Ф. Виды соучастников и значение их классификации для квалификации преступления. // Весы Фемиды. - 1999. - №1(12). - С.43-45.
19. Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів. - К.: ЮрінкомІнтер. - 1998. - 416 с.
20. Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів. Навчальний посібник. Видання 2-ге. - К.: Атіка, 2002 - 640с.
21. Кудрявцев В.Н. Общая теория квалификации преступлений. - 2-е изд., перераб. и дополн. - М.: Юристь. - 1999. - 304 с.
22. Кузнецов В.В., Савченко А.В. Теорія кваліфікації злочинів: Підручник. За заг. ред. професорів Є.М.Моїсеєва та О.М.Джужи, наук. ред. к.юн., доц. І.А.Вартилицька. – К.: Вид.Паливода А.В., 2006. – 300 с.
23. Лилак Д. Колізія і конкуренція законів.// Право України. - 2001. - №4. - С.18-20.
24. Малыхин В.П. Квалификация преступлений. Теоретические вопросы: Учебное пособие к спецкурсу. - Куйбышев: Куйбыш. ун-тет. - 1987. - 97 с.
25. Марін О. Конкуренція кримінально-правових норм та способи її вирішення: результати соціологічного дослідження.// Підприємництво, господарство і право. - 2001. - №10. - С.67-70.
26. Марін О. Причини виникнення та існування конкуренції кримінально-правових норм.// Вісник Львівського університету . Серія юридична. - Львів, 2001. - вип.36. - С.454-460.
27. Марін О.К. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм. - К.: Атіка, 2003. – 224 с.
28. Марітчак Т. Причини помилок у кваліфікації злочинів: результат соціологічного дослідження // Право України. - 2001. - №7. - С.48-51.
29. Марітчак Т.М. Помилки у кваліфікації злочинів. К.: Атіка, 2004. – 188 с.
30. Миренский Б.А. Вопросы квалификации преступлений органами внутренних дел. / Под ред. Саркисянца. - Ташкент: Ташк. ВШ МВД СССР. - 1980. - 63 с.
31. Муравин А.Б. Мотивировка процессуальных решений следователя. // Проблемы социалистической законности. Вып.17. - Харьков. - 1986. - С.78-82.
32. Навроцький В. Вступ до Особливої частини кримінального права України. Лекції для студентів юридичного факультету. - Львів: Юрид. ф-т Львівського держ. ун-ту ім. І.Франка. - 1997. - 32 с.
33. Навроцький В., Тростюк З. Тлумачний словник Особливої частини кримінального законодавства України. - Львів: Юридичний ф-т Львівського держ. ун-ту ім. І.Франка. - 1997. - 127 с.
34. Навроцький В.О. Законодавча регламентація правил кваліфікації злочинів // Вісник Львівського університету, серія юридична. 1994. Вип.31. - Львів. - 1994. - С.80-83.
35. Навроцький В.О. Кримінальне право України. Особливо частина. Курс лекцій. К.: Знання, КОО, 2000. - 771 с.
36. Навроцький В.О. Наступність кримінального законодавства України (порівняльний аналіз КК України 1960р. та 2001р.). - К.: Атіка, 2001. - 272с.
37. Навроцький В.О. Проблеми кваліфікації злочинів: Конспект лекцій. - Львів: Львівський держ. ун-т. - 1993. - 80 с.
38. Навроцький В.О. Теоретичні проблеми кримінально-правової кваліфікації. - К.: Атіка. - 1999. - 464 с.
39. Навроцький В.О. Кримінально-правова кваліфікація. Конспект лекцій. // Життя і право. – 2004. - №11. – С.2-78.
40. Навроцький В.О. Основи кримінально-правової кваліфікації. – К.: ЮрінкомІнтер, 2006. – 704 с.
41. Основи кваліфікації злочинів : навч. посіб . / [М.І.панов, І.О.Зінченко, О.О.Володіна та ін.]; за загред. М.І.Панова.- Харків:Право,2019.-С.48.

42. Панов Н.И. Преступление: методологические аспекты исследования и отражения в уголовном законе. // Проблемы законности. Вып.30. - Харьков: - С.121-129.
43. Питання кримінального права у рішеннях Конституційного Суду України / упорядники: Л.П. Брич, О.І. Денькович, Л.В. Курило та ін. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. - 263 с.
44. Практика судів України з кримінальних справ (2006–2007) / уклад.: В.В. Сташис, В.І. Тютюгін ; за заг. ред. В.В. Сташиса. - К. : Юрінком Інтер, 2008. - 880 с.
45. Практика судів України з кримінальних справ (2008–2011) / уклад. В.І. Тютюгін ; за заг. ред. В.Я. Тація. - Х. : Одиссей, 2011. - 568 с.
46. Практика судів України з кримінальних справ (2012–2013 рр.) / уклад. В.І. Тютюгін ; за заг. ред. В.Я. Тація. - Х. : Право, 2014. - 704 с.
47. Практика судів України з кримінальних справ (2014-2015 рр.) / уклад. В.І. Тютюгін ; за заг. ред. В.Я. Тація. - Х. : Право, 2016. - 800 с.
48. Практика застосування Верховним Судом України положень Загальної частини Кримінального кодексу України / уклад. О.П. Горох ; за заг. ред. А.А. Музики. - К. : «Центр учбової літератури, 2017. - 524 с.
49. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України / уклад. О.П. Горох ; за заг. ред. А.А. Музики. - К. : «Центр учбової літератури, 2017. - 915 с.
50. Рарог А.И. Квалификация преступлений по субъективным признакам. - СПб: Юридический центр Пресс, 2003. - 279 с.
51. Рарог А.И. Настольная книга судьи по квалификации преступлений. Практическое пособие. - М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2006. - 224 с.
144. Соловйов О.В. Фактична нормативність рішень Європейського суду з прав людини і чинники, що її обумовлюють / О.В. Соловйов // Права людини. - 2006. - № 22. - [Електронний ресурс]. - режим доступу до документу : <http://www.khpg.org/index.php?id=1154523190>.
145. Сташис В.В., Бажанов М.І. Шляхи оновлення кримінального законодавства України. // Вісник Академії правових наук України. - 1993. - №1. - С.112-121.
52. Тарарухин С.А. Квалификация преступлений в судебной и следственной практике. - К.: Юрінком -1995.- 208 с.
53. Тарарухин С.А. Понятие и значение квалификации преступлений: Учебное пособие. - К.: КВШ МВД СССР. - 1990. - 60 с.
54. Тацій В.Я. Объект и предмет преступления в советском уголовном праве.- Харьков: "Вища школа". - 1988. - 198 с.
55. Тацій В.Я. Правова наука та її завдання щодо забезпечення розвитку громадянського суспільства в Україні. // Наука та наукознавство. - 1999. - №1. - С.22-28.
56. Тростюк З.А. Понятійний апарат Особливої частини кримінального кодексу України. К.: Атіка, 2003. - 144 с.
57. Ус. О.В. Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації : лекція. - Х. : Право, 2018. - 368 с.
58. Усатий Г.О. Кримінально-правовий компроміс. - К.: Атіка, 2001. - 128 с.
59. Хилюк С.В. Nullum crimen sine lege у практиці Європейського суду з прав людини / С.В. Хилюк // Проблеми державотворення і захисту прав людини: Матеріали ХІХ звітної науково – практичної конференції 7-8 лютого 2013 року, Львів. - Л.: юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2013.
60. Хилюк С. Правило NULLUM CRIMEN SINE LEGE в інтерпретації Європейського суду з прав людини / С.В. Хилюк // Підприємництво, господарство і право. - 2013. - №4. - С. 47-52.

61. Хилюк С.В. Умови правомірності окремих обставин, що виключають злочинність діяння в світлі стандартів Європейського Суду з прав людини // Теорія та практика протидії злочинності в сучасних умовах: тези доповідей та повідомлень учасників міжнародної наук.-практ. конф., 31 жовтня 2014 р., Львів. – Львів: ЛьвДУВС, 2014. – С. 307-310.

62. Чвялева Е.В. Предмет юридической квалификации. // Проблемы социалистической законности. - Вып.17. - Харьков. - 1986. - С.103-106.

63. Шапченко С.Д. Оценочные признаки в составах конкретных преступлений: автореферат дис. ...канд. юрид. наук. - К. - 1988. - 22 с.

8. Інформаційні ресурси:

Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua/>

Верховний Суд України <http://www.scourt.gov.ua/>

Вищий Господарський суд України <http://www.arbitr.gov.ua/>

Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>

Міністерство юстиції України <http://www.minjust.gov.ua/>

Інформаційно-пошукова система по законодавству "Ліга": <http://www.liga.kiev.ua/>

Єдиний державний реєстр судових рішень України - www.reyestr.court.gov.ua/

Європейський суд з прав людини - <http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>.

Розробник програми:

Доцент кафедри кримінального права та процесу,
кандидат юридичних наук, доцент
28 серпня 2023 року

Наталія ПЛИСЮК

Схвалено кафедрою кримінального права та процесу 28 серпня 2023 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри кримінального права та процесу,
кандидат юридичних наук, доцент
28 серпня 2023 року

Сергій КРУШИНСЬКИЙ

Декан юридичного факультету

Віктор ЗАХАРЧУК

28 серпня 2023 року

Погоджено методичною радою університету 28 серпня 2023 року, протокол № 1.

Голова методичної ради університету
28 серпня 2023 року

Ірина КОВТУН

Обліковий обсяг 1,46 ум. др. арк.